

Nr 63.

Ankom till riksdagens kansli den 30 maj 1933 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om vissa ändringar av bestämmelserna rörande nöjesskatt.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet hava överlämnats följande två motioner, avseende ändrade bestämmelser i förordningen den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar, nämligen

1) motionen nr 339 i andra kammaren av herr *Cruse* m. fl., däri hemställdt,

»att riksdagen måtte besluta, att 1 § mom. e) av nöjesskatteförordningen av den 30 maj 1919 må erhålla följande ändrade lydelse:

e) kapplöpning, travkörning, motorfordonstävling och uppstigning i luftballong eller flygmaskin»;

2) motionen nr 343 i andra kammaren av herr *Petersson* i Lerbäcksbym m. fl., däri yrkats,

»1) att den nuvarande fakultativa kommunala nöjesskatten skall göras obligatorisk;

2) att de jämlikt kungl. förordningen den 30 maj 1919 tillämpade skattesatser skola jämkas uppåt på sätt i denna motion angivits; samt

3) att av inflytande nöjesskattemedel 30 procent skola av respektive kommuner inlevereras till statsverket enligt de närmare bestämmelser som härför må varda fastställda».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

Enligt förordningen den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar äger kommun, inom vilkens område nöjestillställning försiggår, vartill allmänheten har tillträde mot avgift, för sådan tillställning uttaga en särskild avgift, benämnd nöjesskatt.

Nøjesskatten utgår i förhållande till priset på biljett eller annat bevis, som berättigar till deltagande i nöjestillställning, med följande belopp:

1) vid konsert, opera- och annan musikalisk föreställning, dramatisk och litterär föreställning, uppvisning i konstnärlig dans samt uppvisning

i icke professionell idrott: 5 öre för biljett, vars pris är högst 50 öre, och därutöver 5 öre för varje påbörjat belopp av 50 öre utav biljettpriset;

2) vid biografföreställning: 5 öre för biljett, vars pris är högst 50 öre, 10 öre för biljett, vars pris överstiger 50 öre men ej 1 krona, och därutöver 10 öre för varje påbörjat belopp av 50 öre utav biljettpriset; samt

3) Vid andra i förordningen avsedda tillställningar, däribland uppvisning i professionell idrott samt annan liknande tillställning, uppvisning i boxning ävensom kapplöpning, travkörning och uppstigning i luftballong eller flygmaskin:

2	öre	för	biljett,	vars	pris	är	högst	10	öre,
5	»	»	»	»	»	»	överstiger	10	öre
10	»	»	»	»	»	»	25	»	»
15	»	»	»	»	»	»	50	»	»
20	»	»	»	»	»	»	75	»	»

och därutöver 10 öre för varje påbörjat belopp av 50 öre utav biljettpriset.

Till nöjestillställning hänföres icke tillställning, som tjänar vetenskapligt ändamål eller anordnas i undervisnings- eller uppfostringssyfte.

Kommun kan emellertid — med bibehållande av det inbördes förhållandet mellan de olika skattesatserna — besluta om tillämpning av lägre skattesatser. Vidare äger kommun, när skäl därtill äro, för visst fall eller beträffande vissa slag av tillställningar medgiva befrielse från skattens utgörande eller skattebeloppets användande för det ändamål, till vars främjande tillställningen anordnats.

Då Kungl. Maj:t för 1919 års riksdag framlade det förslag i fråga om beskattning av offentliga nöjestillställningar, vilket föranlett den nu gällande förordningen härom, meddelade chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet i ämnet, att tidigare inom finansdepartementet utarbetats förslag till nöjesbeskattning för statens räkning. Sistnämnda förslag låg till grund för det år 1919 framlagda, enligt vilket dock nöjesskatten föreslagits anordnad såsom en kommunal skatt. Som skäl härför anfördes, att nöjesskatten finge till sin natur anses vara mest lämpad som kommunalskatt varjämte framhölls, att utbytet av den inflytande skatten i icke ringa mån komme att röna inverkan av de åtgärder, som vederbörande kommuner vidtog med avseende å inom dessa förekommande nöjestillställningar samt att kommunerna, på grund av då rådande ekonomiska läge, vore i behov av ifrågavarande inkomstkälla.

Föredragande departementschefen anförde vidare att, då behovet av ökade inkomster naturligen icke gjorde sig lika starkt gällande i alla kommuner, det syntes lämpligt att lägga i varje särskild kommuns hand att själv avgöra, huruvida inom densamma nöjesskatt skulle upptagas eller icke.

Vad principerna för nöjesbeskattningen i övrigt anginge, syntes departementschefen nöjestillställningarnas egen beskaffenhet böra i första hand

vara avgörande för frågan, om skatt vid dem skulle uttagas eller ej, liksom vid själva avvägandet av skatten. I konsekvens härmed borde nöjesskatten omfatta alla tillställningar, i vilka nöjes- eller förströelsemomentet vore det enda eller huvudsakliga. Där förutom nämnda moment ett annat och högre syfte inginge i tillställningarna, borde skatten göras i motsvarande mån lindrigare. Vid skattesatsernas bestämmande borde därjämte i görligaste mån hänsyn tagas till nöjenas större eller mindre kulturella värde.

Förslag om nöjesskattens ombildning till statsskatt eller införande av statlig nöjesskatt vid sidan av den kommunala hava tidigare motionsledes varit väckta vid 1921, 1923, 1927, 1929 och 1932 års riksdagar. Yrkanterna härom hava emellertid blivit avvisade av riksdagen. I de av bevillningsutskottet avgivna betänkanterna, som legat till grund för riksdagens beslut, har utskottet till stöd för sina avstyrkanterna huvudsakligen hänvisat till att nöjesskatten för ett stort antal kommuner har en avsevärd finansiell betydelse ävensom till att, om nöjesskatten ombildades till statsskatt, svårigheter och oskäligen kostnader kunde antagas uppstå för statsmyndigheterna vid skattens handhavande.

Vidare hava vid 1928 och 1929 års riksdagar motioner väckts om upphävande av nöjesskatten. Även dessa motioner hava, enligt hemställan av bevillningsutskottet, blivit avslagna av riksdagen.

Vid 1925 års riksdag yrkades motionsvis, att nöjesbeskattningen måtte göras obligatorisk. I sitt i anledning härav avgivna betänkande, nr 15, anförde 1925 års bevillningsutskott följande:

»Enligt bevillningsutskottets mening bör en såsom kommunalskatt anordnad nöjesbeskattning icke hava obligatorisk karaktär. I många landskommuner torde nämligen förekomsten av nöjestillställningar vara så sparsam, att kommunerna kunna ha anspråk på att själva få avgöra, huruvida införandet av nöjesskatt är ekonomiskt tillräckligt motiverat. Likaså synes det utskottet, att en kommun, där nöjestillställningar av endast anspråkslösaste slag förekomma, kan ha goda skäl att lämna dessa obeskattade.

Ur nu angivna synpunkter vore det enligt utskottets mening icke rådligt, att staten påtoge sig ansvaret för påläggande av en skatt, för vilken de lokala förutsättningarna icke kunna antagas alltid föreligga.»

I bevillningsutskottets år 1929 avgivna betänkande nr 18 hava lämnats vissa statistiska uppgifter rörande kommunernas utbyte av nöjesskatten, till vilka utskottet hänvisar. Av Svenska stadsförbundets tidskrift år 1933 framgår, att nöjesskattens avkastning år 1932 i 109 städer utgjort i avrundat tal 4,923,000 kronor. Enligt av statistiska centralbyrån verkställda preliminära beräkningar, har under 1931 nöjesskatt utgått inom 977 av rikets 2,418 landskommuner med 850,539 kronor, inom 123 av rikets 207 municipalsamhällen med 235,123 kronor och inom 108 av rikets 113 städer med 5,241,309 kronor.

I motionen nr 339 i andra kammaren har anförts, att utvecklingen under den relativt långa tidsperiod, som förflutit sedan förordningen tillkommit, medfört, att densamma blivit föråldrad, i vad gäller angivandet av de tillställningar, som äro föremål för beskattning. Vissa av de i förordningen upptagna tillställningarna förekomma numera knappast, medan å andra sidan under de senaste åren uppkommit nya slag av nöjeställningar, som borde vara föremål för skatten, men på grund av nämnda förhållande icke träffades av densamma. En revision av förordningen vore därför påkallad. På en punkt syntes det emellertid angeläget, att utan avvaktande av resultatet av en sådan utredning en komplettering av förordningen omedelbart komme till stånd. De större motorfordonstävlingar, som tid efter annan anordnats, hade alltmer visat sig vara nöjeställningar med stark dragningskraft å publiken. Emellertid vore dessa tillställningar, som av kommunerna tidigare allmänt ansetts böra påföras nöjesskatt, enligt ett av regeringsrätten den 4 december 1931 (Årsbok ref. 76) meddelat utslag icke underkastade ifrågavarande beskattning. Då något bärande skäl för att fritaga dessa nöjen från beskattning icke förefunnes samt kommunerna under nuvarande svåra ekonomiska förhållanden mer än eljest vore i behov av skattemedel, borde åtgärder vidtagas för åstadkommande av rättelse i sistnämnda hänseende.

I motionen nr 343 i andra kammaren har under hänvisning till nuvarande utomordentligt svåra statsfinansiella läge föreslagits, att den kommunala nöjesskatten måtte åtminstone till viss del ombildas till statsskatt. Enligt statistiska uppgifter framginge att, medan städerna med ytterst få undantag numera infört nöjesskatt, åtskilliga köpingar och municipalsamhällen samt ett stort antal landskommuner icke uttoge nöjesskatt. Av rikets omkring 2,400 landskommuner hade sålunda år 1930 allenast 930 infört denna skatt. Även om sedan dess en icke obetydlig förskjutning inträtt, vore antalet kommuner, som ej infört nöjesskatt, fortfarande mycket ansevärt. Bland dessa kommuner funnes åtskilliga av den storleksordning och karaktär i övrigt, att frånvaron av nöjesskatt näppeligen kunde misstänkas hava sin grund i frånvaron av tjänliga skatteobjekt utan måste härledas ur andra bevekelsegrunder. Vid en omläggning av skatten borde emellertid skälig hänsyn tagas till de kommuner, vilka infört nöjesskatt. Skattens omläggning syntes sålunda icke böra träda i tillämpning förrän i och med övergången till nästa kommunala budgetår och indragningen borde endast avse en del av skatten, förslagsvis 30 procent. Vidare borde inom de båda högsta skatteklasserna skattebeloppet förhöjas, nämligen för biograftillställning med 5 öre per biljett, vars pris överstege 50 öre men ej 1 krona; och med 10 öre per biljett, som betingade ett pris av mer än 1 krona, samt för danstillställningar och liknande nöjen med ett belopp motsvarande hälften av nu fastställda skattesatser. Av förslaget att skatten skulle delvis utgöras till staten följde att den-

samma borde vara obligatorisk ävensom att den kommunerna i förordningens 6 § medgivna rätt att — med bibehållande av det inbördes förhållandet mellan de olika skattesatserna — besluta om tillämpning av lägre skattesatser borde bortfalla.

Såsom i motionen nr 339 i andra kammaren anförts, kan mot nöjesskatteförordningen göras den erinran, att åtskilliga slag av nöjestillställningar, som enligt förordningens allmänna syfte borde träffas av skatt, icke finnas omnämnda i förordningen. I viss mån sammanhänger detta förhållande med omständigheterna vid förordningens tillkomst. I det föregående har antytts, att bestämmelserna rörande nöjesskatt ursprungligen utformades med avsikt att åstadkomma en statlig beskattning. Med hänsyn härtill kom man, vid övervägande av de slag av nöjestillställningar, som borde inordnas under beskattningen, att skjuta de fiskaliska synpunkterna i förgrunden. Man tog därför närmast sikte på sådana slag av tillställningar, som vid tiden för förordningens tillkomst mera allmänt förekommo och vid vilka publiktillströmningen plögade vara mera betydande. Däremot upptogs icke bland de i förordningen uppräknade tillställningarna flera, ur statsfinansiell synpunkt måhända mindre viktiga slag av nöjen, vilka dock den kommun, inom vars område tillställningen anordnades, kunde hava ett icke oväsentligt intresse att beskatta. Nu anförda förhållanden och framför allt den omständigheten, att förordningen icke på ett mera allmänt sätt definierat de skattepliktiga nöjena, har medfört, att förordningen blivit i viss omfattning föråldrad, oaktat densamma vid flera olika tillfällen utvidgats att omfatta nya slag av nöjen.

I det förslag till förordning om nöjesskatt, som av Kungl. Maj:t framlades för 1919 års riksdag, hade i fråga om uppvisningar i sport och idrott inga andra nöjen upptagits än uppvisning i professionell idrott samt annan liknande tillställning ävensom kapplöpning, travkörning och uppstigning i luftballong eller flygmaskin. 1919 års riksdag beslöt att till skattepliktiga nöjen hänföra jämväl uppvisning i boxning. Genom beslut av 1920 års riksdag kom även uppvisning i icke professionell idrott att underkastas beskattning, dock efter en lägre skattesats än övriga skattepliktiga uppvisningar i sportsliga och idrottsliga övningar. Då emellertid till idrott icke ansetts hänförliga sådana kroppsövningar, vid vilkas utövande använda redskap eller djur hava en mera huvudsaklig betydelse och desamma i regel äro jämförelsevis dyrbara såsom exempelvis i fråga om tävlingar med motorfordon, motorbåtar eller segelbåtar ävensom prishoppningar och prisridningar, synas dessa slag av nöjen icke ansetts kunna träffas av nöjesskatt i andra än ovannämnda särskilt uppräknade fall. Uppenbarligen saknas emellertid fog för att undantaga sistnämnda tillställningar från skatt, samtidigt med att de egentliga idrottsövning-

*Utskottets
yttrande.*

arna samt vissa slag av sportsliga tävlingar såsom kapplöpningar äro underkastade beskattning.

Med hänsyn till det sålunda anförda och då under årens lopp jämväl andra slag av nöjen än de i förordningen omförmälda uppkommit, har utskottet ansett önskvärt, att en omarbetning av förordningen kommer till stånd. En dylik omarbetning bör dock lämpligen ske genom Kungl. Maj:ts försorg. Vid en sådan revidering torde böra tillses, att de olika slagen av nöjeställningar angivas så allmänt och omfattande som möjligt med hänsyn till deras art och att de särskilt uppräknade tillställningarna endast tjäna som förtydligande exempel. Härigenom synes det bliva möjligt åstadkomma, att även de nya slag av nöjen, som framdeles kunna komma att uppstå, i förekommande fall träffas av nöjesskatt.

Vid denna utredning bör uppmärksamhet ägnas jämväl andra än nu omförmälda delar av förordningen. Utskottet har i detta sammanhang velat erinra att, enligt vad av ett nyligen av regeringsrätten meddelat utslag framgår, svårighet kan uppkomma att avgöra vilken kommun, som bör äga rätt att upptaga nöjesskatt, då nöjeställningen försiggår å område, beläget inom mer än en kommun.

Vad angår det i motionen nr 339 i andra kammaren framställda yrkandet, att motorfordonstävlingar skola underkastas nöjesskatt, har utskottet, med avseende å dessa tävlingars natur samt det betydande ekonomiska intresse kommun, inom vars område dylik tävling anordnas, måste anses hava av att tävlingar med automobil och motoreykel träffas av skatt, utan avvaktan på utredningen föreslagit ett tillägg till förordningen i överensstämmelse med yrkandet i motionen.

Vidkommande motionen nr 343 i andra kammaren, synas flera skäl tala för att nöjesskatten så till vida göres obligatorisk, att varje kommun, inom vars område nöjeställning av skattepliktig art förekommer, skall vara skyldig uttaga nöjesskatt. Detta spörsmål torde därför böra upptagas till undersökning i samband med den av utskottet förordade revisionen av förordningen. Utskottet har emellertid ansett önskvärt, att kommunernas rätt att, med bibehållande av det inbördes förhållandet mellan de olika skattesatserna, besluta om tillämpning av lägre skattesatser icke rubbas. Det torde därför bliva erforderligt, att särskilda minimibelopp fastställas för skatten inom de olika skatteklasserna. Jämväl torde bestämmelsen om kommuns rätt att använda skattebeloppet för det ändamål, till vars främjande tillställningen må hava anordnats, böra bibehållas.

Vad beträffar det i sistnämnda motion framställda yrkandet, att viss del av skatten skall överföras till statsverket, har utskottet på enahanda skäl, som anförts, av bevillningsutskottet åren 1921, 1923, 1927, 1929 och 1932, icke ansett sig böra biträda detta förslag. Då de nuvarande skattesatserna synas vara i stort sett väl avvägda, har utskottet icke heller velat föreslå en höjning av desamma. För övrigt torde en utredning rörande en jämkning av dessa skattesatser lämpligen kunna ske i samband med den av utskottet föreslagna revideringen av förordningen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, i anledning av motionerna II: 339 av herr Cruse m. fl. och II: 343 av herr Petersson i Lerbäcksbyn m. fl., i skrivelse hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning angående revision av förordningen den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjeställningar och därvid beakta vad i detta betänkande anförts samt för riksdagen framlägga de förslag, som kunna av utredningen föranledas;

2) att riksdagen måtte, med bifall till motionen II: 339 av herr Cruse m. fl., antaga följande förslag till

Förordning

om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 30 maj 1919 (nr 256) om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjeställningar.¹

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjeställningar skall i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse.

1 §.

e) kapplöpning, travkörning, *motorfordonstävling* och uppstigning i luftballong eller flygmaskin; samt

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1933.

¹ Senaste lydelse se 1923: 447.

3) att motionen II: 343 av herr Petersson i Lerbäcksbyn m. fl., i den mån densamma icke kan anses besvarad genom vad utskottet under punkten 1 hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 30 maj 1933.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bårg, Örne, Boman, Ericson i Obergå, Jönsson i Slåtåker, Månsson i Furuvik, Jönsson i Boa, Lövgren i Boden, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Lithander, Wijkström, Larsson i Örbyhus, Hjalmarsson, Sjødahl, Werner i Hultsfred, Heiding och Brännström.

Reservation

av herrar *Boman, Ericson* i Obergå, *Jönsson* i Slåtåker, *Jönsson* i Boa, *Olsson* i Ramsta, *Wijkström, Heiding* och *Brännström*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställa bort hava följande lydelse:

»Såsom i motionen nr 339 — — — böra bibehållas.

Vad beträffar det i sistnämnda motion framställda yrkandet, att viss del av skatten skall överföras till statsverket, har motionären till stöd härför anfört vissa skäl, vilka utskottet — även om utskottet på skäl, som anförts av bevillningsutskottet åren 1921, 1923, 1927, 1929 och 1932 alltjämt är tveksamt angående lämpligheten av en dylik anordning — likväl finner böra tagas under närmare övervägande. En ovillkorlig förutsättning för att någon del av nämnda skatt ombildas till statsskatt är emellertid, att skatten göres obligatorisk. I anslutning härtill och då hinder ej torde möta, att den nyss förordade utredningen tager sikte jämväl på den nu berörda frågan, har utskottet ansett sig böra föreslå, att även detta spörsmål upptages till undersökning.

Då de nuvarande skattesatserna synas vara i stort sett väl avvägda, har utskottet icke heller velat föreslå en höjning av desamma. För övrigt torde en utredning rörande en jämkning av dessa skattesatser lämpligen kunna ske i samband med den av utskottet föreslagna revideringen av förordningen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, i anledning av motionerna II: 339 av herr Cruse m. fl. och II: 343 av herr Petersson i Lerbäcksbym m. fl., i skrivelse hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning angående revision av förordningen den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjeställningar och därvid beakta vad i detta betänkande anförts samt för riksdagen framlägga de förslag, som kunna av utredningen föranledas;

2) att riksdagen måtte, med bifall till motionen II: 339 av herr Cruse m. fl., antaga följande förslag till

Förordning

om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 30 maj 1919 (nr 256) om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjeställningar.¹

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjeställningar skall i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse.

1 §.

e) kapplöpning, travkörning, *motorfordonstävling* och uppstigning i luftballong eller flygmaskin; samt

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1933.»

¹ Senaste lydelse se 1923: 447.